

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜLTECİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK
TUTUMLARINI ETKİLEYEN ETMENLERİN İNCELENMESİ**

Ramazan KESKİNSAZ

DENİZLİ 2023

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜLTECİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK
TUTUMLARINI ETKİLEYEN ETMENLERİN İNCELENMESİ**

Ramazan KESKİNSAZ

Danışman

Doç. Dr. Zeynep AYVAZ TUNCEL

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan, bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenden fazlasını sunan yanlarına çekinmeden gidebildiğim, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen bir yıl boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan yardımlarını esirgemeyen başta danışman öğretmenim Doç. Dr. Zeynep AYVAZ TUNCEL olmak üzere derslerimize giren Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖVEN, Prof. Dr. Kazım ÇELİK, Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖVEN, Doç. Dr. Özen YILDIRIM, Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU, Doç. Dr. Eren Can AYBERK, Doç. Dr. Funda NAYIR hocalarımıza emeklerinden dolayı teşekkür ederim.

Bu zorlu süreçte desteğini benden esirgemeyen eşim Seval YALÇIN KESKİNSAZ'a ve aileme en içten duygularıyla çok teşekkür ederim..

Bu çalışmanın veri toplama sürecinde samimi ve ciddi bir şekilde katılım gösteren tüm öğretmenlerime ve veri toplama aracının uygulanmasında gerekli kolaylığı ve yardımı sağlayan tüm okul yöneticilerine teşekkürlerimi sunarım.

Ramazan KESKİNSAZ

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Ramazan KESKİNSAZ

ÖZET

Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi

KESKİNSAZ, Ramazan

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Zeynep AYVAZ TUNCEL

Ocak 2023, 47 sayfa

Bu çalışmanın amacı, resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin Türkiye Cumhuriyeti'ne farklı sebeplerden dolayı göç etmiş olan mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenleri incelemektir. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından betimlenmeye çalışılacağı bu çalışma tarama modelindedir. Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde resmi okullarda görev yapan sınıf öğretmeni sayısı 2022-2023 Eğitim Öğretim yılı itibari ile 2890 olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde resmi ilkokullarda görev yapan ve oranlı küme örnekleme yoluyla seçilen 350 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel özellikleri ve okulun bulunduğu duruma ilişkin değişkenlere yer verilmiştir. İkinci Bölümde Sağlam ve Kanbur (2017). tarafından geliştirilen *Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği* kullanılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin yaş, medeni durum. Görev yaptığı ilçe, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durum, sınıfında mülteci öğrenci olma durumu ve kaç yıldır mülteci öğrenci eğitimi verme düzeylerine göre bir fark göstermediği saptanmıştır. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre kadın sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere tutumlarının erkek öğretmenlerden daha pozitif olduğu, kıdem yılı 11-15 yıl olan sınıf öğretmenlerinin diğer öğretmenlere göre mülteci öğrenci eğitimine yönelik tutumlarının pozitif olduğu, mülteci öğrenci eğitimi almış olan sınıf öğretmenlerinin diğer öğretmenlere göre tutumlarının daha pozitif olduğu, sınıfında 1-5

mülteci öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin diğer sınıf öğretmenlerine göre tutumlarının daha pozitif olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, göç, sınıf öğretmeni

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.1.1.Problem Cümlesi	3
1.1.2.Alt Problemler	3
1.2.Araştırmanın Amacı	4
1.3.Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Göç Kavramı	6
2.2. Mülteci Kavramı	6
2.3.Göç Eğitim İlişkisi	7
Uyum Sorunları	8
Ailelerin Sosyoekonomik Durumları ve Çocukların Eğitimine Etkisi.....	8
Okullaşmanın Azalması	9
Dil Sorunu	9
2.4.İlgili Araştırmalar	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırmanın Modeli	11
3.2. Evren ve Örneklem	11
3.3. Veri Toplama Aracı	13
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	13
3.5. Verilerin Analizi	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	15
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	20
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	20
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	21
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	22

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	23
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	23
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	24
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	25
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	25
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	26
4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	27
BEŞİNCİBÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	28
5.1. Tartışma ve Sonuç	28
5.2. Öneriler	29
KAYNAKÇA.....	30
EKLER.....	32
Ek 1. Araştırmada Kullanılacak Ölçek.....	32
Ek 2. Araştırma İzin Belgesi	34
Ek 3. Denizli il Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama İzin Onayı	35
Ek 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Dağılımı	11
Tablo 3.2. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Normallik Testi.....	14
Tablo 4.1. Katılımcıların Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı	14
Tablo 4.2. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Yaşına Göre ANOVA Testi Sonuçları	21
Tablo 4.3. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Yaşına Göre ANOVA Testi Sonuçları	21
Tablo 4.4. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları.....	22
Tablo 4.5. Mülteci öğrencilere yönelik tutumlar öğretmenlerin kıdem yıllarına göre ANOVA testi sonuçları.....	22
Tablo 4.6. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları.....	23
Tablo 4.7. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Görev Yaptıkları İlçelere Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları.....	24
Tablo 4.8. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	24
Tablo 4.9. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Kurs ve Seminer Alma Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları.....	25
Tablo 4.10. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Sınıfında Mülteci Öğrenci Olma Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları.....	26
Tablo 4.11. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Kaç Yıldır Mülteci Öğrenci Eğitimi Verdiğine Göre ANOVA Testi Sonuçları	27
Tablo 4.12. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Sınıfındaki Mülteci Öğrenci Sayılarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	27

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Tarihi boyunca göç hareketinin olduğu Türkiye Cumhuriyeti son zamanlarda gerçekleşen jeopolitik durumlardan dolayı yoğun mülteci göçü ile karşı karşıya gelmiştir. Son on yıl içerisinde genç ve çocuk mülteci sayısı her geçen gün artmaktadır. Mültecilerin ülkelerine geri dönme durumlarının oluşmaması sonucu uzun süreli olarak Türkiye’de kalmaktadırlar. Çocuk mültecilerin eğitim sistemine dahil edilerek Türk toplum yapısına adapte edilmesi Türk toplumu ile mültecilerin kaynaşmasını sağlamak için en güvenli araç olacaktır.

Mülteci öğrencilerin eğitime dahil edilerek okula devamlarının sağlanması sınıf öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Son yedi yılda, mülteci öğrencilerin eğitimi, lisans dereceleri boyunca bu konuda sınırlı bilgi ve beceri sahibi olmuş öğretmenler tarafından sürdürülmektedir. Farklı kültürlere, dillere ve değerlere sahip genç öğrencilerle birlikte problemleri çözmek ve bu gençleri eğitmek özel beceriler ile sağlanmaktadır.

Zorunlu göç’e maruz bırakılan mülteciler güvenli, sığınabilecekleri ve kendilerine sahip çıkacak ülke olarak Türkiye’yi görmüşler ve buraya göç etmişlerdir. Savaş sona erdikten sonra kendi topraklarına geri dönme düşüncesinde olan mülteci sayısı ilk zamanlar çoğunlukta idi. Türkiye’deki dil, eğitim ve adaptasyon sorunu gibi engelleri aştıkça ülkeye bağlılıkları artmaktadır. Dolayısıyla savaş sona erdiğinde kendi ülkelerine dönmeyi düşünen mülteci sayısı her geçen gün azalmaktadır. Küçük yaşta mülteciler gün geçtikçe büyümekte ve bunların Türkiye ile bağları artmaktadır. Çocukların Türkiye’de kalmak istemeleri, ebeveynler geri dönse bile artık ailenin bir ayağının Türkiye’de olmak zorunda bırakmıştır. Küçük yaşta mülteci öğrencilerin yaşadığı dil probleminin okullardaki eğitimler sayesinde daha hızlı aşıldığı ve ebeveynlerine göre adaptasyon konusunda daha avantajlı oldukları dile getirilmiştir. Dil sorununu aşan öğrenciler arkadaşları ile daha sosyal olmakta ve öğretmenleri ile daha iyi iletişim kurmaktadır. Okullarda mülteci öğrencilerin aralarında gruplaşmalar olduğu görülse de bunun sebebinin dil sorununu aşamayan öğrencilerin oluşturduğu dile getirilmiştir.

Türkiye eğitim sisteminin temelinde okula devam eden öğrencilerin donanımlı bir vatandaş olarak yetiştirilmesini amaç edinmiştir. Milli eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen

çerçeve öğretim programları okullarda formal eğitim yöntemiyle uygulanmaktadır. Okul ve eğitim sisteminin yapısını, çerçevesinde yapılan çalışmalar ve etkinlikler ile gerçekleştirmektedir.

Türk eğitim sistemi kurumsal olarak hiyerarşik bir yapı ile oluşturulmuştur. Okullarda birebir etkileşim içinde olan öğrenci ve öğretmen olmak üzere iki ana karakter bulunmaktadır. Okul yönetimi tarafından belirlenen ders programları ve diğer etkinlik programları dahilinde öğrenci ve öğretmen günün çoğunluğunu beraber geçirirler. Öğrenci ve öğretmenler gün içinde devamlı etkileşim halinde oldukları için öğrencilerin olumlu ve olumsuz davranışlarını gözlemlene şansı bulur ve olumsuz bir davranış karşısında bu davranışı olumlu bir davranışa dönüştürmek için rehberlik eder.

Sınıfın karar vericisi ve kuralları uygulayıcısı öğretmenlerdir. Yüksek kaliteli bileşenler ve insan kaynakları, bir ürün veya kaliteli yapmak için yeterli değildir; Onları verimli ve etkili bir şekilde çalıştırmak için bir yönetici olmalıdır. Sınıf en seçkin öğrencilerden oluşuyorsa, sınıf gerekli tüm teknolojik ekipman, kitap vb. ile donatılmıştır. Materyaller tam olarak sağlansa bile, bu sınıf öğretmen olmadan bir yere ulaşmayacak ve etkili yönetim bilgisi ve becerileri olmayan bir öğretmenle sınıfın istediği yere ulaşmak imkansız olmasa bile zor olacaktır.(Okutan, 2006: 3).

Sınıf yönetimine göre, bunlar orkestra gibi sınıfın yaşamını yöneten, gerekli ekipman ve süreçleri sağlayan ve öğrenme düzenini, ortamı ve öğrenme ortamını yaratan kurallardır. Başar'a (2009: 6) Sınıf ortamında öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilmeleri, yeteneklerini gösterebilmeleri için öğrencilere verilen güvenli bir süreçtir.

Sınıf yönetimi; Bunlar sınıfta elverişli bir öğrenme ortamı oluşturmak, fiziksel uygunluğu, eğitimi ve zaman akışını yönetmek, sınıf kurallarını belirli kurallar dahilinde organize etmek ve öğrenci motivasyonu ve ilgisini sağlamaktır. Ders yönetimi, öğretmen davranışı ve sınıf organizasyonu ile ilgili tüm faktörleri düzenli ve güvenli bir öğrenme ortamı yaratan örgütsel bir şekilde ele alır. (Karip, 2007: 1).

Sınıf ortamında farklı dili konuşan, farklı aile ortamından gelen, hazır bulunuşlukları farklı olan öğrencilerden oluşan bir öğrenci grubuna eğitim vermek zor ve dezavantajlıdır. Öğrencilerin eğitimi için bireysel planlamalar yapmak ve sınıfta zaman yönetimini etkili kullanabilmek zordur. Farklı kültürlerden gelmek sınıf yönetimine etki edecektir. Buradan yola çıkıldığında göçmen öğrencilerin eğitime uyumu bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

1.1.1.Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenler nelerdir?

1.1.2.Alt Problemler

1. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
5. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları ilçelere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının sınıf öğretmenlerinin çalıştığı okul'un sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
8. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs veya seminer alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıfta mülteci öğrenci olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
10. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin kaç yıldır mülteci öğrenci eğitimi verdiğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
11. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayısına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.2.Araştırmanın Amacı

2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Yine öğretmenlerin kişisel gelişim düzeyleri, okulların sosyo-ekonomik düzeyleri, mülteci öğrenci eğitimine yönelik eğitim alma durumu ve sınıfında mülteci öğrenci olma durumlarına göre mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması amaçlanmıştır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Teknolojinin hızla gelişmesi neticesinde ülkeler arasında bilgiye ulaşım sınırları kalkmış ve hız kazanmıştır. Ülkelerin yaşam tarzları, kültürleri, ekonomi durumları birbirlerini etkilemektedir. Öğretmenlere düşen bir görev de eğitim ortamında teknolojiyi kullanarak farklı dilleri kullanan öğrencilerin kendini gerçekleştiren ve geliştiren bireyler yetiştirmek olmalıdır. Onların farklı yönlerini keşfetmek, bireysel farklılıklarına göre kaliteli bir eğitim almalarını sağlamak en önemli amacı olmalıdır. Öğrencilerin hayatında unutulmayacak etki bırakan öğretmenlik gerek akademik gerekse davranışsal açıdan büyük öneme sahiptir. Öğretmenlerin, mülteci öğrenciler için hazırlanan eğitim ortamlarında ve sosyal ortamlarında daha iyi bir eğitim sağlayabilmeleri için kendilerini daha donanımlı hale getirmeleri ya da tecrübeli öğretmenlerden destek almaları yaşanabilecek olumsuzlara karşı hazırlıklı olmasını sağlayacaktır. (Cin, 2018).

Sınıf öğretmenin başarısı, sınıfın hazırlanmasına, sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte uygulanmasına, öğretim için ayrılan zamanın uygun şekilde kullanılmasına, öğrenme motivasyonuna, öğrencilerin aktif katılımına ve uygun öğrenci davranışlarının gösterilmesine bağlıdır. (Akan, 2010: 14). Öğretmenlerin sınıf içerisinde etkili bir eğitim ortamı sağlamak için ders süresi boyunca sağlıklı ve süreğen bir ortam yaratmak temel amaçlarındandır. Öğretmenlerin bir diğer hedefi öğrencilerin oto kontrollerini kendilerinin sağlamaları ve bunu kalıcı davranış haline getirmeleri sağlamaktır. (Karip, 2007: 2).

Okullarda öğretmenlerin uyguladığı öğretim programları Milli Eğitim Bakanlığı politikası bakımında ne kadar önemli ise de bu öğretim programlarının sınıflarda uygulayan öğretmenlerin belirlenmiş amaçlara ne kadar ulaştığı, kullandığı yöntem ve teknikler, öğretim becerisi önem arz etmektedir. Etkili ve kalıcı bir öğrenme için bu süreç içinde öğrencilerin aktif olarak rol almaları ve etkili bir öğrenme teknikleri ile oluşturulmaktadır.

Bu çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu durum da çalışmanın önemini arttırmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma, 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.

Veri toplama araçları olarak “*Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği*” v ile sınırlıdır.

Araştırma, ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ölçme araçlarına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmaya katılan öğretmenler herhangi bir baskı olmadan doğru ve içtenlikle ölçeğe cevap verdikleri kabul edilmiştir.

1.6. Tanımlar

Göç: Göç kavramı sosyal ve ekonomik değişmeden kaynaklanmaktadır ve sosyal ve ekonomik değişime katkıda bulunmanın bir sonucudur. " (Şen, 2014: 232). Göç, devletteki yeniden yerleşimin süresi, yapısı veya nedenine bakılmaksızın insanların uluslararası bir sınırdaki hareketidir. (Duygun, 2019: 4).

Mülteci: Vatandaşlık bağı ile bağlı olduğu ülkede zulme uğradığı, siyasi ve dini görüşleri bakımından veya yaşamını tehdit altında gördüğünde farklı bir ülkeye yerleşen ve kendi ülkesine dönmek istemeyen bireyler olarak ifade edilebilir. (Vardar, 2020:6).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Göç Kavramı

Göç kavramı “sosyal ve ekonomik değişmeden kaynaklanmaktadır ve sosyal ve ekonomik değişime katkıda bulunmanın bir sonucudur. ” (Şen, 2014: 232). Göç, devletteki yeniden yerleşimin süresi, yapısı veya nedenine bakılmaksızın insanların uluslararası bir sınırdaki hareketidir. (Duygun, 2019: 4). Göçün temel nedenleri; Daha iyi yaşam koşulları yaratma arzusu ve hatta kendileri için daha iyi bir gelecek yaratma çabası. İnsanlık tarihi üzerinde derin bir etkisi olan göçün temel nedeni, nüfusun ilk yıllarda hayatta kalması için koşullar yaratmak amacıyla tarım ve ıslah için daha elverişli koşullarda yaşama arzusudur. (Aydın, 2018: 3).

Göç, insanların yaşamını sürdürdüğü çevreden isteyerek ya da zorunlu haller dahilinde başka bir çevreye kalıcı olarak yerleşmesidir. (Durugönül, 1997:6). Geçici olarak yapılan göçler ülkemizde de yaşanmaktadır. Bu göçler gerek farklı işlerde çalışma amaçlı gerekse mevsimsel değişimler neticesinde yapılmaktadır.

Doğanay, “Nüfusun, devamlı yaşam bölgelerini kişisel olarak ya da aileler ve gruplar halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitmesi hareketine göç denir” (Doğanay, 1994:165). demiştir. Yapılan eylemi göç olarak tanımlayabilmemiz için belirli kriterler ile değerlendirmek gerekir. Yaşanılan yer ile gidilen yer arasındaki uzaklık, süre, kişi sayısı gibi kıstaslar önemlidir. Kısa süreliğine tatile giden bir ailenin ya da geçici iş için farklı illere giden kişi ya da grupların göç ettiğini düşünmek hatadır.

2.2. Mülteci Kavramı

Vatandaşlık bağı ile bağlı olduğu ülkede zulme uğradığı, siyasi ve dini görüşleri bakımından veya yaşamını tehdit altında gördüğünde farklı bir ülkeye yerleşen ve kendi ülkesine dönmek istemeyen bireyler olarak ifade edilebilir. (Vardar, 2020:6). Mülteci ve sığınmacılar aynı düşünülse de bazı hakları ve statüleri bakımından farklılıklar vardır.

Mültecilerin sığınmacılardan farklı olarak kendilerine özgü olan bir takım hakları ve statüsel özellikleri vardır. Mülteciler uluslararası hukuk tarafından tanınırlar ve korunurlar. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 14. Maddesine göre herkesin sığınma talebinde bulunma ve sığınma hakkı vardır. Türkiye de yaşayan yabancı uyruklu kişilerin mülteci olarak tanımlanabilmesi için şu nitelikleri taşıması gerekir.

1. Kişi Avrupa'dan gelmiş olmalıdır. Sadece Avrupa'dan gelen kişilere mülteci statüsü verilir.
2. Kişinin yabancı olması ve vatandaşı olduğu ülke tarafından diplomatik olarak korunmaması gerekir.
3. Mültecilik bireysel olarak tanınan bir statüdür. Kitlese bir mültecilik statüsü tanıma işlemi mümkün değildir.
4. İltica eden kişinin vatandaşı olduğu ülkede zulme uğrama riskinin bulunduğu dair haklı bir dayanağı olması gerekir. Buna “well founded fear” da denir.

Bu nitelikleri taşımayan kişi Türk hukukunda mülteci olarak nitelendirilemez.

2.3.Göç Eğitim İlişkisi

Ani olarak gelişen göçler neticesinde çok daha fazla etkilenen çocukların psikoloji ve eğitim yönünden desteklenmesi gerekmektedir. Çocukların eğitimlerinin sürdürülebilmesi için gerekli araştırmalar yapılmalı ve gerekli tedbirler alınmalıdır. Hazırlıklar hızla yapılmalı ve uygulamaya geçilmelidir. Mülteci öğrenci sayılarının beklenenden fazla olması durumunda okullardaki fiziki ortamlar ve öğretmen yeterlilikleri sorunları ile karşılaşmaktadır. Bu sorunlar ile eğitim standartlarını koruyabilmek ve geliştirmek uzun süreler almaktadır. (MEB, 2003:9).

Mülteci öğrencilerin okula uyumunu hızlandırmak için ülke politikaları hızla belirlenip uygulansa da çocuklarda farklı bir ülkeye gelmiş olmanın getirdiği bazı psikolojik ve sosyal olumsuz etkiler görülmektedir. Çocuğun kendisini yabancı hissetmesi, yaşam koşullarının değişmesi, yaşadığı çevre ve iklimin değişmesi, konuşulan dilin farklılaşması gibi değişimler çocuklarda kalıcı hasarlar bırakmaktadır. Bu hasarlar mültecilerin göç ettikleri yerlerde uyum sürelerini ve eğitime dahil edilme sürelerini etkileyip uzatmaktadır. (Nar, 2008:19).

Yapılan araştırmalar da göstermektedir ki, ülkesinden göç etmek zorunda kalan Türkiye'deki Suriyeli çocuklar eğitim sürecinde birçok sorun yaşamaktadır. Seta ve Theirwold (2017)'e göre, Türkiye'de okul çağındaki Suriyeli çocukların büyük bir çoğunluğunun halen okullara kayıt ettirilmediği ya da kayıt ettirildiği halde okula devam etmediği göz önüne alındığında bu durumun ülkenin eğitim sisteminde bir kopmaya sebep olacaktır. (SETAV, 2017:20). Eğitim sisteminde kopmaları engellemek için bir an önce mülteci öğrencilerin eğitime dahil edilmesinin önündeki sorunların tespit edilip kaldırılması önemlidir.

Uyum Sorunları

Uyum, bireylerin kendi kişisel yapıları ile toplumun karşılaştırılarak yapı ve kültürel açılardan ilişkilendirip dengeli bir şekilde sürdürebilmesidir. (Köknel, 1989: 9).

Göç eden bireyler, kendi ülkeleriyle bağlarını tamamen koparmadıkları için mülteci olarak yaşadıkları ülke içinde diğer kişilerle uyumda zorlu yaşamaktadır. Göç ettikleri ülke vatandaşları ile arada kültürel değerlere sahiplenmiş bireyler orta çıkmaktadır (Oktik,1997: 54).

Mülteci olarak ülke değiştiren bireylerin temel gereksinimleri göç ettikleri ülkenin ekonomik ve kültür bakımından sorunsuz bir şekilde yaşamlarını devam ettirmeleridir. Bu gereksinimin kademeli, bir hedef doğrultusunda ve denetimli olarak yapılması gerekir. Buna eğitim çağındaki çocukların uyumundan ve eğitiminden başlanmalıdır. Okullara bu anlamda çok iş düşmektedir. Verilen eğitim sayesinde çocuklar çevreye daha hızlı ayak uyduracak, yaşadıkları çevrenin sosyo-ekonomik durumlarını daha hızlı kavrayacak ve çevreyi tanıyacaktır. Öğrencilerin kendisini güvende hissetmesi ve okul çevresini tanınması öğrenciyi akademik olarak üst seviyelere taşıyacaktır.

Mülteci öğrencilerin akademik olarak uyum sağlamaları için, okula, öğretmenlerine ve arkadaşlarına uyumu, okula devam etmesi önemli etkidir. Mülteci öğrencilerin çok olduğu okullarda uygulanacak olan eğitim programlarının kültürel farklılıkları olumlu etki yaratacak ve kültürler arası iletişimi güçlendirecek şekilde bir etkileşim ortamı ile sağlanabilir. Uyum sorunlarının oluşması öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyeceği gibi şiddet, taciz gibi durumların oluşmasına sebep olacaktır. (Şimşek ve Kula, 2018:17.)

Ailelerin Sosyoekonomik Durumları ve Çocukların Eğitimine Etkisi

Göç yapmak zorunda olan bireylerin karşılaştığı zorlukların başında aile büyüklerinin ebeveynlik birikimleri ve maddi durumlarının düşük olması gelmektedir. Göç edenlerin arasında kadınların ve çocukların çoğunlukta olması ve kadınların yeni bir yaşam kurma zorunluluğu olması çocukların eğitimini de olumsuz etkilemektedir. Yaşanan bu olumsuzluklara ekonomik zorluklar da eklenince mülteci öğrencilerin eğitime adapte olması güçleşmektedir.

Ekonomik zorluklarla karşılaşan aileler yaşamını idame ettirebilmek için sürekli ekonomik olarak daha düşük gelir ile yaşamını sürdürebileceği yerlere göç etmektedir. Sürekli yer değiştiren mülteci öğrencilerin okula devam sorunu ortaya çıkarmakta ve öğrencilerin eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir. Mülteci ailelerin ve okulların çocuklarının eğitim süreçlerini izlemelerinde önemli sorun oluşturmaktadır.

Okullaşmanın Azalması

Yaşamını idame ettirmek isteyen ailelerin maddi olarak zorlanmaları ve buldukları çevrenin sosyolojik ve psikolojik koşullarına adapte olmakta yaşadıkları sıkıntılar ebeveynlerde gerginlik oluşmakta ve çocuklarına yansımaktadır. Göç eden ailelerin yaşadığı sıkıntılar nedeniyle okul çağındaki çocukların çoğunluğu eğitime dahil edilememektedir. Okullarda ihtiyaç duyulan temel eğitim araç ve gereçlerini karşılamakta zorluk çeken ebeveynler çocuklarını okula göndermemekte ve göç eden ailelerin kalabalık olması ve küçük yerleşim alanlarına yaşamaları evde ders çalışmayı da güçleştirmektedir. (Aslan, 2001:2).

Zorunlu göçe maruz kalmış olan ailelerin daha baskıcı yapıya sahip ülkelerden gelmiş olması, kız çocuklarının erkek çocuklarına göre okula ve çevreye uyum sorunu karşılaşması ve içe kapanmalarına neden olmaktadır. Ailelerin ya eğitime katılmalarını istenmiyor ya da alternatif gayri resmi eğitim sistemlerine yönelmeleri kız öğrencilerin uyum sorunu ortaya çıkarmaktadır.

Dil Sorunu

Türkiye'ye zorunlu olarak göç etmiş mülteci çocukların adaptasyon sorununun yaşamadaki en önemli etken dil öğrenimidir. Türkçenin öğrenilmesi zor bir dil olması ebeveynlerinde bu konuda eksik olması, öğrencilerin ödev ve dersler konusunda yardıma yetersiz kalmaktadır. Suriyeli öğrencilerin kullandıkları Arapça ve Tükçe dillerinin yazılmasında kullanılan harflerin ve telaffuzlarının tamamı ile farklı olması öğrencilerin dil öğrenmesinde önemli derecede engel teşkil etmektedir. (Morali, 2018: 1434).

2.4.İlgili Araştırmalar

Göç etmeden önce; silahlı çatışmalar, şiddet görme, maddi problemlerin yaşanması, gıda vb. temel ihtiyaçların karşılanmasında zorluk yaşamaktadır. Göç'e zorlanan gruplar

göç esnasında karşılaştıkları çıkar gruplarının taciz, açlık, engelli ve yaralı bireylerini yolda kaybetmeleri gibi zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu aileler göç edilen yerdeki kültüre alışma, eğitim sistemindeki farklılıklar, tedavi sürecindeki tıbbi sorunlar, kendini ifade etmenin önündeki dil sorunu, ekonomik zorluklar ve bu zorlukları aşmak için çocuk yaştaki bireylerin çalıştırılmak zorunda kalınması gibi temel problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu engellerin aşılabilmesi için en temel sorun olan dil sorununu çözmeleri gerekmektedir. Dili öğrenip kendini ifade yeteneğini kazanan öğrencilerin okulda akademik başarısı, arkadaşları ve öğretmenleri ile diyalogları olumlu yönde etki etmektedir. Bu sayede öğrencinin bulunduğu ortama alışması ve uyum sağlaması kolaylaşmaktadır.(Kanbur, 2017, s.15).

Göçmen çocukların Türkiye'deki yaşamlarına bakıldığında en çok ihtiyacı olan şeyler psikolojik destek, güvenli ortam, sağlıklı ve yeterli beslenme, dil eğitimi şeklinde sıralanabilir (Topçuoğlu, 2012, s.58). Mülteci çocukların eğitime ara vermelerinin küçümsenmeyecek seviyede olması Türkiye eğitim politikası bakımından önemli bir sorun oluşturmaktadır. Mülteci öğrenci eğitim ve devamsızlık sorunlarının önüne geçebilmek için MEB tarafından 2010 yılında ikamet tezkeresi istenmesi zorunlu hale getirilmiştir. Göçmenler ikamet adreslerini bildirmek zorundadırlar. Ailelerin sık sık yer değiştirmesi dolayısıyla eğitime katılan öğrenci sayıları sıklıkla değişmektedir. İkamet bildirme zorunluluğu olsa da eğitime katılmayan öğrenci sayılarında ciddi bir düşüş yaşanmamıştır. Son zamanlarda yapılan araştırmalar da İstanbul'da ikamet eden yabancı uyruklu kişiler üzerinde yoğunlaşmış durumdadır. (Deniz ve Özgür, 2010, s.16).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada incelenen olgu, sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarıdır. Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından betimlenmeye çalışılacağı bu çalışma tarama modelindedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Denizli ili genelinde resmi ilköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenleri oluşturacaktır. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde resmi ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri sayısı (Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü Verileri) toplam 2890 civarındadır. Basit seçkisiz örnekleme yoluyla çalışmaya dahil olacak öğretmen sayısının Büyüköztürk ve diğerleri (2017) tarafından düzenlenen örneklem büyüklüğü tablosu temele alınarak 350 olarak belirlenmiş ve Tablo 3.1’de Araştırmaya katılanların demografik dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.1. *Araştırmaya Katılanların Demografik Dağılımı*

Ölçek maddesi	Katılma düzeyi	f	%
Yaş	21-30 yaş	21	6,00
	31-40 yaş	169	48,28
	41-50 yaş	124	35,42
	51 ve üstü yaş	36	10,28
	Toplam	350	100
Cinsiyet	Kadın	202	57,72
	Erkek	148	42,28
	Toplam	350	100
Medeni Durum	Bekar	64	18,28
	Evli	286	81,72
	Toplam	350	100
Kıdem Yılı	1-5 yıl	29	8,28
	6-10 yıl	72	20,57
	11-15 yıl	83	23,71
	16yıl ve üstü	166	47,42
	Toplam	350	100
Öğrenim Düzeyi	Lisans	246	70,28
	Lisansüstü	104	29,72
	Toplam	350	100
Okulun Bulunduğu İlçe	Pamukkale	185	52,85
	Merkezefendi	165	47,15
	Toplam	350	100

(devamı arkadadır)

Tablo 3.1. *Araştırmaya Katılanların Demografik Dağılımı (Devamı)*

Ölçek maddesi	Katılma düzeyi	f	%
Okulun sosyo-ekonomik düzeyi	Alt	145	41,42
	Orta	180	51,42
	Üst	25	7,14
	Toplam	350	100
Mülteci öğrencilerin eğitimine yönelik kurs veya seminerler aldığı	Evet	42	12,00
	Hayır	308	88,00
	Toplam	350	100
Sınıfta mülteci öğrenci durumu	Var	131	37,42
	Yok	219	62,57
	Toplam	350	100
Kaç yıldır sınıfınızda mülteci öğrencilere yönelik eğitim verdiği	1-3 Yıl	308	88,00
	4-7 Yıl	36	10,28
	8 Yıl ve üstü	6	1,71
	Toplam	350	100
Sınıfta kaç tane mülteci öğrenci bulunduğu	0	222	63,42
	1-5 Öğrenci	104	29,71
	6-10 Öğrenci	14	4,00
	11-15 öğrenci	4	1,1
	16 Öğrenci ve üstü	6	1,7
	Toplam	350	100

Tablo 3.1'e göre, katılımcıların %6'sının 21-30 yaşlarında, %48,28'inin 31-40 yaşları arasında, %35,42'sinin 41-50 yaşları arasında ve %10,28'inin 51 yaş ve üstü yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, %57,72'si kadın %42,28'si erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımı, %18,28'i bekar %81,72'si evli olduğu görülmüştür. Katılımcıların öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılı durumlarına göre, %8,28'i 1-5 yıl %20,57'si 6-10 yıl %23,71'i 11-15 yıl %47,42'si 16 yıl üzeri olduğu görülmüştür. Katılımcıların öğrenim düzeyleri durumlarına göre %70,28'i lisans %29,72'si yüksek lisans düzeyinde oldukları görülmüştür. Katılımcıların çalıştığı okulun bulunduğu ilçelere göre dağılımı %52,85'i Pamukkale ilçesi %47,15'inin Merkezefendi ilçesinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların öğretmenlik mesleğinde geçmiş yıllarda mülteci öğrencilerin eğitimine yönelik kurs veya seminer alma durumlarına göre %12'si evet %88'i hayır yanıtı verdikleri görülmüştür. Katılımcıların sınıfında şuanda mülteci öğrenciye eğitim verme durumlarına göre %37,42 var %62,57'si yok yanıtını verdikleri görülmüştür. Katılımcıların mülteci öğrencilere yönelik %88'i 1-3 yıl %10,28'i 4-7 yıl %1,71'i 8yıl ve üstü eğitim verdikleri görülmüştür. Katılımcıların sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayılarının %63,42'sinde hiç mülteci öğrenci olmadığı %29,71'inde 1-5 öğrenci %4'ünde 6-10 öğrenci %2,85'inde 11 ve üzeri öğrenci olduğu görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla ‘‘Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği’’ kullanılmıştır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel özellikleri ve okulun bulunduğu duruma ilişkin değişkenlere yer verilmiştir. Bunlar; yaş, cinsiyet, medeni durumu, okulun bulunduğu yerleşim yeri, kıdem yılı, mezun olduğu öğrenim düzeyi, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzey, öğretmenin mülteci eğitimine yönelik seminer ve kurs alması, sınıfında mülteci öğrenci olması, kaç yıldır sınıfınızda mülteci öğrencilere yönelik eğitim verdiği, sınıfında kaç tane mülteci öğrenci bulunduğu gibi değişkenlerdir.

İkinci bölümde Sağlam ve Kanbur (2017). tarafından geliştirilen (İletişim (11 madde): 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 Uyum (9 madde): 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, Yeterlik (4 madde): 21, 22, 23, 24) 24 maddeden oluşan *Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği* kullanılmıştır.

Ölçekten alınabilecek minimum puan 24 ve maksimum puan 96’dır. Her bir boyutta ve ölçek toplamında puanın yüksekliği, öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutum düzeylerinin yüksekliğini göstermektedir. Ölçek puanlanırken alt boyutların ve toplam puanın ortalaması alınmıştır. 4’lü Likert Ölçeği kullanılmıştır. (1=Hiç Katılmıyorum, 2=Biraz Katılıyorum, 3=Çoğunlukla Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4= Tamamen Katılıyorum). Ayrıca ölçeğin güvenilirliği ise (Cronbach’s Alpha) 0.955 olarak tespit edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Denizli Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan anket uygulama izni ile Denizli ili genelinde resmi ilköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenlerine Google form üzerinden ulaşılarak öğretmenlerin kişisel özellikleri ve okulun bulunduğu duruma ilişkin değişkenlere ve Sağlam ve Kanbur (2017). tarafından geliştirilen *Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği* uygulanmıştır. Verilerin toplanması Eylül-Ekim 2022 aylarında yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin veri toplama aracına verdikleri cevaplar, Jamovi 2.3.0 İstatistik programına kodlanarak girilip, gerekli analizler yapılmıştır. Öncelikle verilerin normal dağılıp dağılmadığı belirlenmiş ve veriler normal dağıldığından parametrik testler kullanılmıştır.

Mülteci öğrencilere yönelik tutumlar ölçeği verilerinin normallik analizinde çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında (çarpıklık= -0.147 basıklık=0.083) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Histogram ve Q-Q plot grafiklerinde normal dağılım olduğu gözlenmiştir.

Tablo 3.2. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Normallik Testi*

Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Ölçeği	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
	88.9	349	<0.001

Varyansların homojen dağılım gösterdiği görülmüş ve alt problemlerin analizine geçilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma probleminin cevaplanması amacıyla hazırlanan maddelerin frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.1. *Katılımcıların Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeleri Dağılımı*

Ölçek maddesi	Katılma düzeyi	f	%
1. Mülteci öğrencilere önyargısız yaklaşım	Hiç Katılmıyorum	17	4,9
	Biraz Katılıyorum	54	15
	Çoğunlukla Katılıyorum	147	42
	Tamamen Katılıyorum	132	38
	Toplam	350	100
2. Uyumda güçlük yaşayan mülteci öğrencilere hoşgörülü davranırım	Hiç Katılmıyorum	12	3,4
	Biraz Katılıyorum	40	11
	Çoğunlukla Katılıyorum	174	50
	Tamamen Katılıyorum	124	35
	Toplam	350	100
3. Mülteci öğrencileri anlamaya çalışırım	Hiç Katılmıyorum	3	0,9
	Biraz Katılıyorum	54	15
	Çoğunlukla Katılıyorum	148	42
	Tamamen Katılıyorum	145	41
	Toplam	350	100
4. Mülteci öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmaya çalışırım	Hiç Katılmıyorum	8	2,3
	Biraz Katılıyorum	99	28
	Çoğunlukla Katılıyorum	158	45
	Tamamen Katılıyorum	85	24
	Toplam	350	100
5. Mülteci öğrenciler için yapılan eğitim hizmetlerini desteklerim	Hiç Katılmıyorum	22	6,3
	Biraz Katılıyorum	73	21
	Çoğunlukla Katılıyorum	149	43
	Tamamen Katılıyorum	106	30
	Toplam	350	100
6. Mülteci öğrencilere diğer öğrencilere davrandığım gibi davranırım	Hiç Katılmıyorum	12	3,4
	Biraz Katılıyorum	37	11
	Çoğunlukla Katılıyorum	155	44
	Tamamen Katılıyorum	146	42
	Toplam	350	100
7. Mülteci öğrencilerin derslere motive olmaları için çaba gösteririm	Hiç Katılmıyorum	6	1,7
	Biraz Katılıyorum	51	15
	Çoğunlukla Katılıyorum	172	49
	Tamamen Katılıyorum	121	35
	Toplam	350	100
8. Öğrencilerimin mülteci öğrencilere olumlu davranmalarını sağlarım	Hiç Katılmıyorum	3	0,9
	Biraz Katılıyorum	46	13
	Çoğunlukla Katılıyorum	154	44
	Tamamen Katılıyorum	147	42
	Toplam	350	100

(devamı arkadadır)

Tablo 4.1. *Katılımcıların Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı (devamı)*

Ölçek maddesi	Katılma düzeyi	f	%
9. Mülteci öğrencilerin temel bakım becerilerini geliştirmelerini desteklerim	Hiç Katılmıyorum	6	1,7
	Biraz Katılıyorum	48	14
	Çoğunlukla Katılıyorum	156	45
	Tamamen Katılıyorum	140	40
	Toplam	350	100
10. Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte oyun oynarlar	Hiç Katılmıyorum	11	3,1
	Biraz Katılıyorum	75	21
	Çoğunlukla Katılıyorum	156	45
	Tamamen Katılıyorum	108	31
	Toplam	350	100
11. Mülteci öğrencilerin eğitimi konusunda kendimi geliştiririm	Hiç Katılmıyorum	23	6,6
	Biraz Katılıyorum	124	35
	Çoğunlukla Katılıyorum	116	33
	Tamamen Katılıyorum	87	25
	Toplam	350	100
12. Mülteci öğrencilere diğer öğrencilerin aileleri olumlu tutum sergiler	Hiç Katılmıyorum	39	11
	Biraz Katılıyorum	167	48
	Çoğunlukla Katılıyorum	109	31
	Tamamen Katılıyorum	35	10
	Toplam	350	100
13. Mülteci öğrencilerin temel ihtiyaçları karşılanır	Hiç Katılmıyorum	9	2,6
	Biraz Katılıyorum	91	26
	Çoğunlukla Katılıyorum	166	47
	Tamamen Katılıyorum	84	24
	Toplam	350	100
14. Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte olmaktan memnundur	Hiç Katılmıyorum	51	15
	Biraz Katılıyorum	150	43
	Çoğunlukla Katılıyorum	116	33
	Tamamen Katılıyorum	33	9,4
	Toplam	350	100
15. Mülteci öğrenciler düzenli olarak okula devam etmektedir	Hiç Katılmıyorum	47	13
	Biraz Katılıyorum	178	51
	Çoğunlukla Katılıyorum	97	28
	Tamamen Katılıyorum	28	8
	Toplam	350	100
16. Mülteci öğrencilere ayırdığım zaman yeterlidir	Hiç Katılmıyorum	16	4,6
	Biraz Katılıyorum	112	32
	Çoğunlukla Katılıyorum	151	43
	Tamamen Katılıyorum	71	20
	Toplam	350	100
17. Mülteci öğrenciler okula uyumludur	Hiç Katılmıyorum	52	15
	Biraz Katılıyorum	173	49
	Çoğunlukla Katılıyorum	91	26
	Tamamen Katılıyorum	34	9,7
	Toplam	350	100

(devamı arkadadır)

Tablo 4.1. *Katılımcıların Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı (devamı)*

Ölçek maddesi	Katılma düzeyi	f	%
18. Mülteci öğrenciler sınıfa uyumludur	Hiç Katılmıyorum	41	12
	Biraz Katılıyorum	193	55
	Çoğunlukla Katılıyorum	81	23
	Tamamen Katılıyorum	35	10
	Toplam	350	100
19. Öğrenciler, mülteci öğrencilere karşı olumlu davranış sergiler	Hiç Katılmıyorum	26	7,4
	Biraz Katılıyorum	162	46
	Çoğunlukla Katılıyorum	126	36
	Tamamen Katılıyorum	36	10
	Toplam	350	100
20. Mülteci öğrencilere rehberlik yapmaya, yol göstermeye çalışırım	Hiç Katılmıyorum	9	2,6
	Biraz Katılıyorum	73	21
	Çoğunlukla Katılıyorum	173	49
	Tamamen Katılıyorum	95	27
	Toplam	350	100
21. Mülteci öğrencilerin sınıfa uyum sağlamasını kolaylaştırırım	Hiç Katılmıyorum	8	2,3
	Biraz Katılıyorum	43	12
	Çoğunlukla Katılıyorum	217	62
	Tamamen Katılıyorum	82	23
	Toplam	350	100
22. Mülteci öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmam	Hiç Katılmıyorum	24	6,9
	Biraz Katılıyorum	117	33
	Çoğunlukla Katılıyorum	161	46
	Tamamen Katılıyorum	48	14
	Toplam	350	100
23. Mülteci öğrencilerin eğitiminde yeterli olduğumu düşünürüm	Hiç Katılmıyorum	49	14
	Biraz Katılıyorum	152	43
	Çoğunlukla Katılıyorum	85	24
	Tamamen Katılıyorum	64	18
	Toplam	350	100
24. Mülteci öğrencilerin dil farklılığı benim için sorun oluşturmaz	Hiç Katılmıyorum	100	29
	Biraz Katılıyorum	136	39
	Çoğunlukla Katılıyorum	67	19
	Tamamen Katılıyorum	47	13
	Toplam	350	100

“Mülteci öğrencilere önyargısız yaklaşırım.” (Soru1) sorusuna öğretmenlerin %4,9’u hiç katılmadıklarını, %15’i biraz katıldıklarını, %42’si çoğunlukla katıldıklarını ve %38’i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

“Uyumda güçlük yaşayan mülteci öğrencilere hoşgörülü davranırım.” (Soru2) soruna öğretmenlerin %3,4’ü hiç katılmadığını, %11’i biraz katıldığını, %50’si çoğunlukla katıldığını ve %35’i tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencileri anlamaya çalışırım.” (Soru3) sorusuna öğretmenlerin %0,9’u hiç katılmadığını, %15’i biraz katıldığını, %42’si çoğunlukla katıldığını ve %41’i tamamen katıldığını belirtmiştir.

“Mülteci öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmaya çalışırım.” (Soru4) sorusuna öğretmenlerin %2,3’ü hiç katılmadığını, %28’i biraz katıldığını, %45’i çoğunlukla katıldığını ve %24’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrenciler için yapılan eğitim hizmetlerini desteklerim.” (Soru5) sorusuna öğretmenlerin %6,3’ü hiç katılmadığını, %21’i biraz katıldığını, %43’ü çoğunlukla katıldığını ve %30’u tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilere diğer öğrencilere davrandığım gibi davranırım.” (Soru6) sorusuna öğretmenlerin %3,4’ü hiç katılmadığını, %11’i biraz katıldığını, %44’ü çoğunlukla katıldığını ve %42’si tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin derslere motive olmaları için çaba gösteririm.” (Soru7) sorusuna öğretmenlerin %1,7’si hiç katılmadığını, %15’i biraz katıldığını, %49’u çoğunlukla katıldığını ve %35’i tamamen katıldığını belirtmiştir.

“Öğrencilerimin mülteci öğrencilere olumlu davranmalarını sağlarım.” (Soru8) sorusuna öğretmenlerin %0,9’u hiç katılmadığını, %13’ü biraz katıldığını, %44’ü çoğunlukla katıldığını ve %42’si tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin temel bakım becerilerini geliştirmelerini desteklerim.” (Soru9) sorusuna öğretmenlerin %1,7’si hiç katılmadığını, %14’ü biraz katıldığını, %45’i çoğunlukla katıldığını ve %40’ı tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte oyun oynarlar.” (Soru10) sorusuna öğretmenlerin %3,1’i hiç katılmadığını, %21’i biraz katıldığını, %45’i çoğunlukla katıldığını ve %31’i tamamen katıldığını belirtmiştir.

“Mülteci öğrencilerin eğitimi konusunda kendimi geliştiririm.” (Soru11) sorusuna öğretmenlerin %6,6’sı hiç katılmadığını, %35’i biraz katıldığını, %33’ü çoğunlukla katıldığını ve %25’i tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilere diğer öğrencilerin aileleri olumlu tutum sergiler.” (Soru12) sorusuna öğretmenlerin %11’i hiç katılmadığını, %48’ü biraz katıldığını, %31’i çoğunlukla katıldığını ve %10’u tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin temel ihtiyaçları karşılanır.” (Soru13) sorusuna öğretmenlerin %2,6’sı hiç katılmadığını, %26’sı biraz katıldığını, %47’si çoğunlukla katıldığını ve %24’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte olmaktan memnundur.” (Soru14) sorusuna öğretmenlerin %15’i hiç katılmadığını, %43’ü biraz katıldığını, %33’ü çoğunlukla katıldığını ve %9,4’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrenciler düzenli olarak okula devam etmektedir.” (Soru15) sorusuna öğretmenlerin %13’ü hiç katılmadığını, %51’i biraz katıldığını, %28’i çoğunlukla katıldığını ve %8’i tamamen katıldığını belirtmiştir.

“Mülteci öğrencilere ayırdığım zaman yeterlidir.” (Soru16) sorusuna öğretmenlerin %4,6’sı hiç katılmadığını, %32’si biraz katıldığını, %43’ü çoğunlukla katıldığını ve %20’si tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrenciler okula uyumludur.” (Soru17) sorusuna öğretmenlerin %15’i hiç katılmadığını, %49’u biraz katıldığını, %26’sı çoğunlukla katıldığını ve %9,7’si tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrenciler sınıfa uyumludur.” (Soru18) sorusuna öğretmenlerin %12’si hiç katılmadığını, %55’i biraz katıldığını, %23’ü çoğunlukla katıldığını ve %10’u tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Öğrenciler mülteci öğrencilere karşı olumlu davranış sergiler.” (Soru19) sorusuna öğretmenlerin %7,4’ü hiç katılmadığını, %46’sı biraz katıldığını, %36’sı çoğunlukla katıldığını ve %10’u tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilere rehberlik yapmaya, yol göstermeye çalışırım.” (Soru20) sorusuna öğretmenlerin %2,6’sı hiç katılmadığını, %21’i biraz katıldığını, %49’u çoğunlukla katıldığını ve %27’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin sınıfa uyum sağlamasını kolaylaştırırım.” (Soru21) sorusuna öğretmenlerin %2,3’ü hiç katılmadığını, %12’si biraz katıldığını, %62’si çoğunlukla katıldığını ve %23’ü tamamen katıldığını belirtmiştir.

“Mülteci öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmam.” (Soru22) sorusuna öğretmenlerin %6,9’u hiç katılmadığını, %33’ü biraz katıldığını, %46’sı çoğunlukla katıldığını ve %14’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin eğitiminde yeterli olduğumu düşünüyorum.” (Soru23) sorusuna öğretmenlerin %14’ü hiç katılmadığını, %43’si biraz katıldığını, %24’ü çoğunlukla katıldığını ve %18’i tamamen katıldığını ifade etmiştir.

“Mülteci öğrencilerin dil farklılığı benim için sorun oluşturmaz.” (Soru24) sorusuna öğretmenlerin %29’u hiç katılmadığını, %39’u biraz katıldığını, %19’u çoğunlukla katıldığını ve %13’ü tamamen katıldığını ifade etmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının yaşlarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.2.’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Yaşına Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın kaynağı	K.T.	sd	K.O.	F	p	$I\eta^2$	Anlamlı fark
Gruplar arası	339	3	113	.559	.642	.005	Yok
Gruplar içi	69886	346	202				Yok

K.T.: Kareler toplamı; K.O.: Kareler ortalaması

Tablo 4.2.’de görülebileceği üzere öğretmenlerin yaşları ile mülteci öğrencileri yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur. ($F_{3,346}=0.559$; $p>.05$)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında Erkek öğretmenlerde (çarpıklık= -0.012 basıklık=-0.152) kadın öğretmenlerde (çarpıklık= -0.159 basıklık=-0.021) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p>.005$ olduğu için student's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının cinsiyetlere göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.3.'de verilmiştir.

Tablo 4.3. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları

Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Kadın	198	69.6	13.2	3.44	348	<0.001
Erkek	152	64.5	15.0			

Tablo 4.3.'de görülebileceği üzere kadın öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=69.06$) ile erkek öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=64.5$) arasında anlamlı bir fark vardır. ($t_{348}=3.44$; $p<.05$).

Etki büyüklüğü değeri olan Cohen d katsayısı hesaplanmış ve .368 değeri elde edilmiştir. Bu değer cinsiyetler arasında orta bir etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre mülteci öğrenci eğitimine yönelik kendilerinin daha yeterli oldukları görülmüştür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında bekar öğretmenlerde (çarpıklık= -0.11 basıklık=-0.38) evli öğretmenlerde (çarpıklık= -0.19 basıklık= -0.06) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p<.05$ olduğu için Welch's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının medeni durumlarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.4.'de verilmiştir.

Tablo 3.4. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları*

<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Bekar	62	65.8	9.55	-1.25	135	.212
Evli	288	67.7	15.0			

Tablo 4.4.'de görülebileceği üzere bekar öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=65.8$) ile evli öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=67.7$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($t_{135}=-1.25$; $p>.05$).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.5.'de sunulmuştur.

Tablo 4.4. *Mülteci öğrencilere yönelik tutumlar öğretmenlerin kıdem yıllarına göre ANOVA testi sonuçları*

Varyansın kaynağı	K.T.	<i>sd</i>	K.O.	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	<i>Anlamlı fark</i>
Gruplar arası	2094	3	698	3.54	.015	.015	2-3;3-4
Gruplar içi	68131	346	197				

K.T.: Kareler toplamı; K.O.: Kareler ortalaması

1: 0-5 yıl; 2: 6-10 yıl; 3: 11-15 yıl; 4: 16 yıl ve üzeri

Tablo 4.5.'de görülebileceği üzere öğretmenlerin kıdem yılları ile mülteci öğrencileri yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. ($F_{3,346}=3.54$; $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc testlerden Benferroni testi yapılmış ve buna göre 11-15 yıl kıdem yılına sahip öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının 0-6 yıl kıdeme sahip öğretmenlerle aynı olduğu; diğer kıdem yılına sahip öğretmen gruplarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Mülteci öğrenci eğitimine yeterlilik seviyeleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu farka ilişkin hesaplanan etki büyüklüğü değeri $\eta^2=.015$ olduğu bulunmuştur. Buna göre öğretmen mülteci öğrencilere yönelik tutumlarındaki varyansın %1.5'si kıdem yılı değişkeniyle açıklanabilmektedir. Kalan %98.5'lik kısım analize dahil edilmeyen başka değişkenlerce açıklanmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında öğrenim düzeyi lisansüstü olan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.267 basıklık= -0.738) öğrenim düzeyi lisans olan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.169 basıklık= -0.308) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p > .05$ olduğu için student's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının öğrenim durumlarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.6.'da verilmiştir.

Tablo 4.5. Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	sd	p
Lisans Üstü	105	64.0	13.0	-2.95	348	.003
Lisans	245	68.8	14.4			

Tablo 4.6.'da görülebileceği üzere lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=68.8$) ile yüksek lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=64.0$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($t_{348}=-2.95$; $p < .05$).

Etki büyüklüğü değeri olan Cohen d katsayısı hesaplanmış ve .344 değeri elde edilmiştir. Bu değer öğrenim düzeyleri arasında orta bir etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları ilçelere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.030 basıklık= -0.576) merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.251 basıklık=

0.483) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p>.05$ olduğu için student's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının görev yaptıkları ilçelere göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Görev Yaptıkları İlçelere Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları*

Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	sd	p
Pamukkale	181	67.0	13.3	-0.518	348	.605
Merkezefendi	169	67.8	15.1			

Tablo 4.7.'de görülebileceği üzere Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=67.0$) ile merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=67.8$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($t_{348}=-.518$; $p>.05$).

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin çalıştığı okul'un sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının okulun sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.8.'de sunulmuştur.

Tablo 4.6. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın kaynağı	K.T.	sd	K.O.	F	p	η^2	Anlamlı fark
Gruplar arası	56.5	2	28.3	.140	.870	.001	
Gruplar içi	70168.4	347	202.2				

K.T.: Kareler toplamı; K.O.: Kareler ortalaması

Tablo 4.8.'de görülebileceği üzere okulun sosyo-ekonomik durumu ile mülteci öğrencileri yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur. ($f_{2,347}=.140$; $p>.05$)

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs veya seminer alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs ve seminer alan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.098 basıklık= -0.612) mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs ve seminer almayan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.147 basıklık= 0.168) -1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p>.05$ olduğu için student's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının öğretmenlerin mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs veya seminer alma durumlarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.7. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Kurs ve Seminer Alma Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları*

Kurs ve Seminer alma durumu	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Hayır	305	66.9	14.2	-1.60	348	.111
Evet	45	70.5	13.6			

Tablo 4.9.'da görülebileceği üzere mülteci öğrencilerin eğitimine yönelik kurs veya seminer alan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=70.5$) ile mülteci öğrencilerin eğitimine yönelik kurs veya seminer almayan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=69.9$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Kurs ve seminer alan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik eğitime hazır oldukları görülmüştür. ($t_{59,2}=1.65$; $p>.05$).

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin sınıfında mülteci öğrenci olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bağımsız gruplar t-testi yapabilmek için çarpıklık-basıklık kat sayılarına bakıldığında sınıfında mülteci öğrenci olan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.089 basıklık=-0.546) sınıfında mülteci öğrenci olmayan öğretmenlerde (çarpıklık= -0.109 basıklık= 0.123)

-1 +1 değerleri arasında olduğu görülmüştür. Varyansların homojenlik testi için levene's testi sonuçlarına $p > .05$ olduğu için student's t-testi uygulanmıştır.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının öğretmenlerin sınıfında mülteci öğrenci olma durumlarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.8. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Sınıfında Mülteci Öğrenci Olma Durumlarına Göre Bağımsız Gruplar T-testi Sonuçları*

Kurs ve Seminer alma durumu	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Var	131	68.8	12.3	1.44	348	.151
Yok	219	66.5	15.1			

Tablo 4.10.'da görülebileceği üzere sınıfında mülteci öğrenci olan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=68.8$) ile sınıfında mülteci öğrenci olmayan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=66.5$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($t_{348}=1.51$; $p > .05$).

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin kaç yıldır mülteci öğrenci eğitimi verdiğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının kaç yıldır mülteci öğrenci eğitimi verdiğine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.11'de sunulmuştur.

Tablo 4.9. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Kaç Yıldır Mülteci Öğrenci Eğitimi Verdiğine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın kaynağı	K.T.	<i>sd</i>	K.O.	<i>F</i>	<i>p</i>	$I\eta^2$	Anlamlı Fark
Gruplar arası	253	2	127	.627	.535	.535	
Gruplar içi	69972	347	202				

K.T.: Kareler toplamı; K.O.: Kareler ortalaması

Tablo 4.11.'de görülebileceği üzere öğretmenlerin kaç yıldır mülteci öğrenci eğitmi verdikleri ile mülteci öğrencileri yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur. ($f_{2,347}=.627$; $p>.05$)

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin, sınıf öğretmenlerinin sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayısına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayısına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.12'de sunulmuştur.

Tablo 4.10. *Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlar Öğretmenlerin Sınıfındaki Mülteci Öğrenci Sayılarına Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın kaynağı	K.T.	sd	K.O.	F	p	η^2	Anlamlı fark
Gruplar arası	1519	4	380	1.91	.0109	.022	1-2;2-5
Gruplar içi	68706	346	199				

K.T.: Kareler toplamı; K.O.: Kareler ortalaması

1: 0 öğrenci; 2: 1-5 öğrenci; 3: 6-10 öğrenci; 4: 11-15 öğrenci; 5: 16 ve üstü öğrenci

Tablo 4.12.'de görülebileceği üzere sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayısı ile mülteci öğrencileri yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. ($F_{4,346}=1.91$; $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc testlerden Benferroni testi yapılmış ve buna göre sınıfında 1-5 mülteci olan öğretmen ile sınıfında hiç mülteci olmayan öğretmen ve sınıfında 16'dan fazla mülteci öğrenci olan öğretmen gruplarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu farka ilişkin hesaplanan etki büyüklüğü değeri $\eta^2=.022$ olduğu bulunmuştur. Buna göre öğretmen mülteci öğrencilere yönelik tutumlarındaki varyansın %2.2'si sınıfta bulunan mülteci öğrenci sayısı değişkeniyle açıklanabilmektedir. Kalan %97.8'lik kısım analize dahil edilmeyen başka değişkenlerce açıklanmaktadır.

BEŞİNCİBÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur.

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. Academia Eğitim Araştırmaları Dergisinin 2021 yılında yayınlanan Keskin ve Okçu (2021) tarafından yapılan “Ortaokullardaki Mülteci Öğrencilere Yönelik Öğretmen ve Öğrencilerin Tutumlarının İncelenmesi” isimli araştırmalarına göre mülteci öğrencilere yönelik öğretmenlerin tutumlarında cinsiyet faktörünün etkili olmadığı görülmüştür. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre mülteci öğrencilere yönelik kendilerini daha hazır ve yeterli olduklarını görülmüştür.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının medeni durumlarına göre anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur.

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. 11-15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin pozitif yönde tutuma sahip oldukları görülmüştür. Görev süresi 11-15 yıl olan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik eğitimde daha hazır ve yeterli oldukları görülmüştür. Cülha'nın "Eğitim Fakültesi Mezunları Sınıf Yönetimi Becerilerinin Karşılaştırılması" ve "Diğer Fakülteler Mezunları Sınıf Yönetimi Becerilerinin Karşılaştırılması" (2014); 21 yaş ve üzeri profesyonel öğretmenler, 6-10 yaş arası kıdemli öğretmenlerden daha yüksek sınıf yönetimi becerisine sahiptir.

Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının öğrenim durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Yüksek lisans yapan öğretmenlerin pozitif yönde tutum sergiledikleri görülmüştür. Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının puan ortalamasının görev yaptıkları ilçelere göre anlamlı bir fark görülmemiştir.

Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının okulun sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı bir fark görülmemiştir. Mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen öğretmenlerin, sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrenci eğitimine yönelik kurs veya seminer alma durumlarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının kaç yıldır mülteci öğrenci eğitimi verdiğine göre anlamlı

bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının sınıfında bulunan mülteci öğrenci sayısına göre anlamlı bir fark gösterdiği görülmüştür. Sınıfında 1-5 mülteci olan öğretmen ile sınıfında hiç mülteci olmayan öğretmen ve sınıfında 16'dan fazla mülteci öğrenci olan öğretmen gruplarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sınıfında 1-5 arası mülteci olan öğretmenler 16 ve daha fazla mülteci öğrencisi olan öğretmenlere nazaran kendilerini mülteci öğrenci eğitimine daha yeterli olduklarını düşünmektedirler.

Sonuç olarak öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenler arasında yapısal durumlar ön plana çıktığı görülmektedir. Öğretmenlerin mülteci eğitime verdikleri cevaplar çoğunlukla tamamen katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum cevapları vermişlerdir. Kadın öğretmenler, sınıfında 1-5 mülteci öğrenci bulunan öğretmenler ve 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin mülteci öğrenci eğitimi yeterli ve hazır oldukları sonucuna ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

Sınıflarında 1-5 mülteci öğrenci bulunan öğretmenlerin öğrencilerle daha olumlu tutumlara sahip oldukları nedeniyle, okullarda mülteci öğrencilerin şubelere dengeli biçimde dağıtılması önerilmektedir. Öğretmenlerin, mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının kıdem yıllarına göre 11-15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin pozitif yönde tutuma sahip oldukları görülmüştür. Mülteci öğrencilerin yeni göreve başlamış öğretmenlerden ziyade en az iki mezun vermiş olan sınıf öğretmenlerine verilmesinin uygun olduğu görülmüştür. Yüksek lisans yapan sınıf öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik pozitif yönde tutum sergiledikleri görülmesi nedeniyle, öğretmenlerin yüksek lisans eğitimine teşvik edilmeleri önerilmektedir. Sınıfında mülteci öğrenci olan ve uyum sağlanmakta zorluk çeken öğretmenler için, daha önce mülteci öğrenci eğitimi yapmış olan deneyimli öğretmenler tarafından rehberlik ve yön buluculuk görevi yapmaları sağlanabilir. Öğretmenlerin Mülteci öğrencilerin okullara daha hızlı uyum sağlamaları için okul saatleri dışında ailelerinin de katılabileceği uyum programları düzenlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkayan, T., (1979). *Göç ve değişme*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cin, G. (2018). *Suriyeli öğrencilere eğitim veren sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve psikolojik sağlamlılık düzeyi: Adana ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çağ Üniversitesi: Mersin.
- Culha, A. (2016) *Eğitim Fakültesinden Mezun Olan Öğretmenler İle Diğer Fakültelerden Mezun Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Karşılaştırılması*. Asya Öğretim Dergisi
- Deniz, A., C., Ekinci, Y. Ve Hulus, A., B. (2016). “*Suriyeli Sığınmacıların Karşılaştığı Sosyal Dışlanma Mekanizmaları*”, Akademik Araştırma Ve Dayanışma Derneği Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, S. 14 (1), S. 17-40.
- Doğanay, H. (1994). *Türkiye beşeri coğrafyası*. 5.Baskı, Ankara: Gazi Büro Yayınevi.
- Durugönül, Esmâ, (1997). *Sosyal Değişme, Göç Ve Sosyal Hareketler İçinde Toplum Ve Göç*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Ankara.
- Gencer, T. E. Ve Özkan, Y. (2017). “*Göç Eden Çocukların Kayıp Nesil Olmalarını Engellemek: Suriyeli Çocukların Eğitim Sistemi Üzerinden Entegrasyonu Ve Okul Sosyal Hizmeti Uygulamaları*”, Sosyal Sorunlar Ve Sosyal Hizmetin Geleceği, Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresi (Ushk17), 29-31 Mayıs 2017, Ankara, Türkiye.
- Gencer, T. E.(2017). *Göç Ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi Ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,54,838-851
- H.İ. ve Kanbur, N.İ. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Dergipark 2017
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karip, E. (Ed) (2002). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: PegemA

- Keskin, A., Okçu, V. (2021). *Ortaokullardaki Mülteci Öğrencilere Yönelik Öğretmen ve Öğrencilerin Tutumlarının İncelenmesi*. AJER - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi 2021
- Moralı, G. (2018). *Suriyeli Mülteci Çocuklara Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*. Uluslar Arası Toplum Araştırma Dergisi 2018
- Nar, Betül, *Göçün Eğitime Ve Eğitim Yönetimine Etkileri (Dilovası Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Oktik, Nurgün, Köyün Çekiciliği-Kentin İticiliği, *Toplum Ve Göç*, Ankara: Die Ve Sosyoloji Derneği Yayınları, 1997.
- Özcan, A. S. (2018). *Turkey's Education Policy Towards Syrian Students In The Context Multiculturalism*. Pesa International Journal Of Social Studies.
- Sağlam, Serdar (2006). *Türkiye'de İç Göç Olgusu Ve Kentleşme*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Vol.Güz, No.5.
- Sağlam, H. İ. Ve İlksen Kanbur, N. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Sakarya University Journal Of Education.
- Şen, M. (2014). *Türkiye'de İç Göçlerin Neden Ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi*. Çalışma Ve Toplum.
- Topçuoğlu, R (2012). *Türkiye'de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Araştırması Raporu*. Uluslararası Göç Örgütü (IOM)
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Tdk.
- Unhcr (2016) *Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler*.
- Vardar N. (2020) *Mülteci Göçmen Sığınmacı Arasındaki Farklar*.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.

EKLER

Ek 1. Araştırmada Kullanılacak Ölçek

Değerli meslektaşlarım,

Aşağıda size yöneltilen sorular tezsiz yüksek lisans proje çalışmama kaynak olması amacıyla sorulmaktadır. Yanıtlarınızın samimi olması çalışmanın güvenirliği için önemlidir. Size uygun yanıtları kutucuklara (x) işareti koyarak yanıtlayabilirsiniz. Desteğiniz için teşekkür ederim.

Ramazan KESKİNSAZ

Yüksek Lisans ğrencisi

1. BÖLÜM

1. Yaş:
2. Cinsiyet: Kadın () Erkek ()
3. Medeni durum: Evli () Bekar ()
4. Kıdem yılı:
5. ğrenim durumu: Lisans () Lisansüstü ()
6. Okulun bulunduğu ilçe: Pamukkale () Merkezefendi ()
7. Okulun sosyo-ekonomik düzeyi: Alt () Orta () Yüksek ()
8. Mülteci ğrenci eğitimi yönelik kurs ve seminerler: Evet () Hayır ()
9. Sınıfta mülteci ğrenci durumu: Var () Yok ()
10. Kaç yıldır mülteci ğrenci eğitimi verdiği:
11. Sınıftaki mülteci ğrenci sayısı:

2. BÖLÜM

① Hiç katılmıyorum ② Biraz katılıyorum ③ Çoğunlukla katılıyorum ④ Tamamen katılıyorum anlamına gelmektedir.					
1	Mülteci öğrencilere önyargısız yaklaşırım	①	②	③	④
2	Uyumda güçlük yaşayan mülteci öğrencilere hoşgörülü davranırım	①	②	③	④
3	Mülteci öğrencileri anlamaya çalışırım	①	②	③	④
4	Mülteci öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmaya çalışırım	①	②	③	④
5	Mülteci öğrenciler için yapılan eğitim hizmetlerini desteklerim	①	②	③	④
6	Mülteci öğrencilere diğer öğrencilere davrandığım gibi davranırım	①	②	③	④
7	Mülteci öğrencilerin derslere motive olmaları için çaba gösteririm	①	②	③	④
8	Öğrencilerimin mülteci öğrencilere olumlu davranmalarını sağlarım	①	②	③	④
9	Mülteci öğrencilerin temel bakım becerilerini geliştirmelerini desteklerim	①	②	③	④
10	Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte oyun oynarlar	①	②	③	④
11	Mülteci öğrencilerin eğitimi konusunda kendimi geliştiririm	①	②	③	④
12	Mülteci öğrencilere diğer öğrencilerin aileleri olumlu tutum sergiler	①	②	③	④
13	Mülteci öğrencilerin temel ihtiyaçları karşılanır	①	②	③	④
14	Öğrenciler mülteci öğrencilerle birlikte olmaktan memnundur	①	②	③	④
15	Mülteci öğrenciler düzenli olarak okula devam etmektedir	①	②	③	④
16	Mülteci öğrencilere ayırdığım zaman yeterlidir	①	②	③	④
17	Mülteci öğrenciler okula uyumludur	①	②	③	④
18	Mülteci öğrenciler sınıfa uyumludur	①	②	③	④
19	Öğrenciler, mülteci öğrencilere karşı olumlu davranış sergiler	①	②	③	④
20	Mülteci öğrencilere rehberlik yapmaya, yol göstermeye çalışırım	①	②	③	④
21	Mülteci öğrencilerin sınıfa uyum sağlamasını kolaylaştırırım	①	②	③	④
22	Mülteci öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmam	①	②	③	④
23	Mülteci öğrencilerin eğitiminde yeterli olduğumu düşünürüm	①	②	③	④
24	Mülteci öğrencilerin dil farklılığı benim için sorun oluşturmaz	①	②	③	④

Ek 2. Araştırma İzin Belgesi

ramazan keskinsaz

Alıcı: halil.saglam

11:25 (11 saat önce)

Değerli Hocam,
Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Programı Lisansüstü öğrencisiyim.
Doç. Dr. Zeynep Ayvaz TUNCEL danışmanlığında hazırlayacağım projem için **Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği (MİTÖ)** adlı ölçeğinizi, (varsa) kullanım anahtarını ve ölçek geliştirme makalesini gönderebilirsiniz minnettar kalırım.
İyi çalışmalar diliyorum.
Saygılarımla,
Kaklık Osman Evran Çok Programlı Anadolu Lisesi
Müdür Yardımcısı
Ramazan KESKINSAZ

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

Alıcı: ben

18:09 (4 saat önce)

Kıymetli Hocam,

Ölçeği TOAD'dan indirerek kullanmanızdan memnuniyet duyuyorum. Adı geçen makalede konuya ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Çalışmalarınızda kolaylıklar diler, selam ve saygılarımı sunarım.

Halil İbrahim SAĞLAM

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Gönderen: ramazan keskinsaz <

Gönderildi: 23 Haziran 2022 Perşembe 22:25:21

Kime: HALİL İBRAHİM SAĞLAM

Konu: Ölçek Kullanım İzni

Ek 3. Denizli il Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-58066208
Konu : Anket Uygulama İzni

19/09/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 05.09.2022 tarihli ve 250368 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ramazan KESKİNSAZ, Doç. Dr. Zeynep AYVAZ TUNCEL sorumluluğunda "Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine ve yöneticilere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirlenmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2022/2023 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
19/09/2022
Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv. No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi : <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta : ob20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@isd1.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ, V.H.K.E. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Ek 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sizi Ramazan KESKİNSAZ tarafından yürütülen “Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. (Denizli İli Pamukkale ve Merkezefendi İlçesi Örneği)” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığımız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Çalışmayı vanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

- Araştırmanın Amacı: 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın İçeriği: Denizli ili, Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki Resmi İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri/yöneticilerden mülteci öğrencilere yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin neler olduğu incelenecektir.
 - Araştırmanın Nedeni: Proje Çalışması
 - Araştırmanın Öngörülen Süresi(Araştırma takviminde öngörülen süredir): 19/09/2022-14/10/2022 tarihleri arasında anket (Google Form) şeklinde uygulanacaktır.
 - Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 200
2. Araştırmanın Yapılacağı Yer: Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi İlçelerinde Resmi İlkokullar
3. Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Yürütücünün;

Ramazan KESKİNSAZ

Adı Soyadı ve İmzası

* Bilgilendirilmiş onam formu, bütün araştırmacılar tarafından imzalanmalıdır.